

Andakter

För en vecka, tjugonde veckan.
från initiativet ”Dagligt Bröd” :- dagligtbrod.com

Måndagens morgon.

Psalm 575 - ”Min själ, låt Gud i allt få råda”

Bön

Ack, Herre Jesus, hör min röst, gör dig ett tempel i mitt bröst. Uti mitt hjärta bliv och bo, så har jag tröst och evig ro. Amen.

Bibelläsning – Johannesevangeliet 9:1–12

Där Jesus kom gående fick han se en man som hade varit blind från födelsen. Lärjungarna frågade honom: ”Rabbi, vem har syndat, han själv eller hans föräldrar, eftersom han föddes blind?” Jesus svarade: ”Varken han eller hans föräldrar har syndat, men Guds gärningar skulle uppenbaras på honom. Medan dagen varar måste vi göra hans gärningar som har sänt mig. Natten kommer, då ingen kan arbeta. Så länge jag är i världen är jag världens ljus.”

Sedan spottade han på marken, gjorde en deg med spottet och strök degen på mannens ögon och sade: ”Gå och tvätta dig i Siloadammen.” (Siloa betyder utsänd.) Mannen gick dit och tvättade sig och kom tillbaka seende. Hans grannar och de som förut hade sett honom som tiggare sade: ”Är det inte han som satt och tiggde?” Några sade: ”Jo, det är han”, och andra: ”Nej, men han är lik honom.” Självsade han: ”Det är jag.” Då frågade de: ”Hur öppnades dina ögon?” Han svarade: ”Han som heter Jesus gjorde en deg och strök den på mina ögon och sade åt mig att gå till Siloadammen och tvätta mig. Jag gick dit och tvättade mig, och sedan kunde jag se.” De frågade honom: ”Var är han?” Han svarade: ”Jag vet inte.”

Betraktelse

Idag betraktar vi Johannesevangeliets nionde kapitel, som är en berättelse om blindhet och förmågan att se – i många betydelser. Den johanneiska berättarkonsten använder gärna mångtydighet, ironi och betydelse-

skiftningar, vilket allt hör till ingredienserna i mänsklig humor.

(Och i gudomlig humor i Bibeln: ”Jordens kungar reser sig och furstarna gaddar sig samman mot Herren och hans smorde. ’Vi sliter sönder deras band och kastar av oss deras bojor!’ Han som tronar i himlen ler; Herren ser på dem med löje”, Psalt. 2:2–4. Gud finner alltså de mänskliga upproren mot honom och ogiltigförklaringarna av hans makt och vilja inte hemskt upprörande, utan närmast komiska; det är mer som att höra en mygga hosta än att skakas av ett lejons rytande. Kontrasten mellan det mäktiga upprorsvrål de vill och det ”gagnlösa mummel” de faktiskt åstadkommer kan inte annat än väcka löje). Så trots högstämdheten och det stora allvaret som präglar det fjärde evangeliet, finns där också ibland ett litet leende, en ironisk blinkning från Johannes till oss läsare. Mer om det senare.

Men berättelsen börjar med en allvarlig fråga från lärjungarna till Jesus: ”Rabbi, vem har syndat, han själv eller hans föräldrar, eftersom han föddes blind?” En så allvarlig sjukdom måste vara ett gudomligt straff för en mycket allvarlig synd, begången antingen av det mycket elaka barnet redan i moderlivet, eller (kanske mer troligt) av dess föräldrar. Tankegången finns i olika religioner (i de indiska som hinduism och buddhism, kopplad till läran om själavandring genom en serie av människoliv), och även i den biblisk-judiska (se exv. Jobs vänner), trots att tanken på själavandring inte finns i Bibeln.

Jesus underkänner helt frågans underliggande förutsättning, som vi kan kalla lagen om karma: att mänsklig sjukdom och olycka alltid är orsakade av hennes egen eller någon närståendes synd och skuld. Frågan är alltså fel ställd, vilket gör båda svarsalternativen felaktiga. Gud tänker inte som vi människor (Jes. 55: 8 f.), så vi skulle inte förstå hans förklaring. Däremot kan han göra något åt problemet (genom mig, Jesus), vilket ni nu ska få se. Jesu sätt att bota är litet ovanligt för honom. Han använder ett fysiskt medium, litet lera blandad av hans egen saliv och markens damm, som han smörjer på den blindes ögon. Dessutom sker botandet inte omedelbart utan med fördröjning, och villkorat med ett slags trosprov: att han skickar iväg den fortfarande blinde till Siloadammen i Jerusalems södra ände, ’där

ska du tvätta dig (ren från min smet ur ögonen)'. Inget löfte uttalas om att han då ska kunna se, den slutsatsen får den blinde upptäcka själv i och med sin lydnad – han gör vad han hört Jesus säga, och blir seende (v. 7). Jesus återser han däremot inte förrän framme i vers 35, av de många mellanliggande diskussionerna och åtgärderna att döma flera dagar senare.

Naturligtvis upptäcker de som känner den blindfödde att det har hänt något med honom. Han känner sig inte försiktigt för med en käpp, utan går fritt och ledigt gatan fram. Att se honom sådan är så häpnadsväckande att det genast uppstår tvivel om att det verkligen är han, som förr alltid satt och tiggde på samma plats, dag in och dag ut. Och det tvivlet kommer igen i olika former, fastän han själv säger: ”Det är jag (som föddes blind och försörjde mig på att tigga)”, och kan berätta hur det gick till.

Han har aldrig sett Jesus, bara hört honom och känt hans tumme i ögat, men är vaken nog att ta reda på vem det var som botade honom: ”Han som heter Jesus gjorde en deg ...” Den blindfödde gör inget och säger inget som så att säga skulle kvalificera honom för att bli helad. Men han är vaken, nyfiken, reflekterande, och den uppmärksamheten kommer att leda honom långt, ja, ända fram till tron på Människosonen och Frälsaren.

Att lära sig be och tro (eller: tro och be, de hänger samman) börjar i att man är uppmärksam på hela sin omgivande verklighet, på Guds skapelse som uttrycker och förmedlar Guds kärlek till oss och får oss att tänka djupare om var alla dessa gåvor i vår vardag kommer ifrån, vem Givaren är. Vi bör lägga märke till skillnaden mellan de två som blir botade i Joh. 5 och i Joh. 9. I Joh. 5 botar Jesus en man från 38 års förlamning, men när folk frågar vem det var som helade honom har han inte en susning om det – eller tacksamhet mot botaren, v. 13–15. Hans reaktion tycks ha varit ett trankilt konstaterande ”Vilken himla tur jag hade! Va skönt att kunna gå igen!”, och inget mer. Den blindfödde, däremot, tar reda på vem botaren är och gör sig självständiga och tacksamma tankar om Jesus, som vi ska se.

Det alternativet står öppet för var och en av oss: att ta allt gott som händer oss för självklart, något som tillvaron är skyldig att ge oss, eller att höra att skapelsen säger något till oss, eller rättare sagt, att Skaparen vill komma i samspråk med oss och få svar av oss, och ge oss ännu mer!

Förbön

Tack, gode Gud, för en ny dag som du ger ur din hand och tack för livet med dig. Tack för allt som du ger – hjälp mig att inte ta dina goda gåvor för givna. Hjälp mig att tänka självständiga och tacksamma tankar om dig, och gör mig sådan till sinnes, att du kan få komma till tals med dig på ett nytt och djupare sätt.

I början av denna dag och denna vecka ber vi åter om din närvaro och ditt förbarmande i och över det som nu sker: i världen, i Sverige, i vår närhet och inom oss. Tack att du ser och redan är i det som sker, tack att du inte är långt borta från någon enda av oss. Vi ber om synliga ingripanden från dig, för världens skull och för ditt rikes och din barmhärtighets skull. I Jesu namn. *Amen.*

Herrens Bön

Vår Fader, du som är i himlen. Låt ditt namn bli helgat. Låt ditt rike komma. Låt din vilja ske, på jorden, såsom i himlen. Ge oss idag det bröd vi behöver, och förlåt oss våra skulder, liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss. Och utsätt oss inte för prövning, utan rädda oss ifrån det onda. Ditt är riket, din är makten och äran, i evighet, *Amen.*

Välsignelse

Nåd och frid från Gud, vår fader, och herren Jesus Kristus. (Gal 1:3)

Bengt Holmberg

Måndagens kväll.

Psalm 55 - ”På Gud och ej på eget råd vill jag min lycka bygga”

Bön

Ack, Herre Jesus, hör min röst, gör dig ett tempel i mitt bröst. Uti mitt hjärta bliv och bo, så har jag tröst och evig ro. *Amen.*

Bibelläsning – Johannesevangeliet 9:13–41

De förde mannen som hade varit blind till fariseerna. Det var på en

sabbatsdag som Jesus hade gjort degen och öppnat hans ögon. Nu frågade också fariseerna honom hur han hade fått sin syn. Han svarade: "Han lade en deg på mina ögon, och jag tvättade mig, och nu kan jag se." Några fariseer sade: "Mannen han talar om är inte sänd av Gud, han håller inte sabbaten." Men andra sade: "Hur skulle en syndare kunna göra sådana tecken?" De var alltså oeniga, och därför frågade de den blinde en gång till: "Vad tror du själv om honom, eftersom han öppnade dina ögon?" Han svarade: "Att han är en profet."

Judarna trodde inte på att han hade varit blind och fått sin syn, så de kallade till sig den botade mannens föräldrar och frågade dem: "Är det här er son som ni säger var född blind? Hur kommer det sig att han kan se nu?" Föräldrarna svarade: "Vi vet att det här är vår son och att han föddes blind. Men hur han kan se nu vet vi inte. Och vem som har öppnat hans ögon, det vet vi heller inte. Fråga honom, han är gammal nog, han kan svara för sig själv." Detta sade föräldrarna av rädsla för judarna. Redan då hade nämligen judarna kommit överens om att den som erkände Jesus som Messias skulle uteslutas ur synagogan. Det var därför som mannens föräldrar sade: "Han är gammal nog. Fråga honom själv."

För andra gången kallade de alltså till sig mannen som hade varit blind och sade till honom: "Ge Gud äran. Vi vet att den här mannen är en syndare." Han svarade: "Om han är en syndare vet jag inte. Men det vet jag, att jag som var blind nu kan se." De frågade honom: "Vad gjorde han med dig? Hur öppnade han dina ögon?" Han svarade: "Det har jag redan sagt er, men ni ville inte lyssna. Varför vill ni höra det igen? Kanske ni också tänker bli hans lärjungar?" Då snäste de av honom och sade: "Du är hans lärjunge, men vi är Moses lärjungar. Vi vet att Gud har talat till Mose, men varifrån den här mannen kommer, det vet vi inte." Han svarade: "Ja, det är det märkliga, att ni inte vet varifrån han kommer, och ändå har han öppnat mina ögon. Vi vet att Gud inte lyssnar till syndare, men om någon fruktar Gud och gör hans vilja, då lyssnar han till honom. Aldrig förr har man hört att någon har öppnat ögonen på en som var född blind. Om den här mannen inte vore sänd av Gud hade han inte kunnat göra någonting." Då sade de till honom: "Du föddes

syndig alltigenom, och du skall undervisa oss!” Och de körde ut honom. Jesus fick höra att de hade kört ut honom, och när han träffade honom frågade han: ”Tror du på Människosonen?” Han svarade: ”Vem är han, herre? Jag vill tro på honom.” Jesus sade: ”Du har sett honom. Det är han som talar med dig.” Då sade han: ”Jag tror, herre” och föll ner för honom. Och Jesus sade: ”Till en dom har jag kommit hit till världen, för att de som inte ser skall se och de som ser skall bli blinda.”

Några fariseer som var tillsammans med honom hörde detta och sade till honom: ”Är kanske vi också blinda?” Jesus svarade: ”Om ni vore blinda skulle ni vara utan synd. Men nu säger ni att ni ser. Er synd står kvar.”

Betraktelse

Anm. Om terminologi

Berättelsen fortsätter med att den botade blindfödde ställs inför ”fariseerna” som inför en informell domstol eller myndighet (senare också kallade ”judarna”). Jesus och hans lärjungar var förstås själva judar, liksom en stor del av kyrkans första två generationer, så språkbruket är både ohistoriskt och polemiskt. Terminologin speglar en senare och svårare tid för den lilla Jesus-rörelsen, då Kristustroende judar kunde råka ut för straff och uteslutning ur den judiska folkgemenskapen. ”Judarna” har i Joh. blivit en synonym till ”Kristus-fiender. I senare seklers ohyggliga förföljelser av judar från de kristnas sida har Joh.s olyckliga terminologi från en då föraktad och hårt trängd judisk-kristen minoritet gett bränsle åt ett djupt felaktigt judehat. När vi idag ser på det historiska resultatet av den hållningen – förintandet av sex miljoner judar mitt i det kristna Europa – inser vi att det är varje kristens ansvar att bekämpa antisemitismen i alla dess former.

Den en gång blinde blir utsatt för allt hårdare misstroenden som en konsekvens av att Jesus botat honom. Man ifrågasätter hans identitet, ”det är inte han, han bara liknar honom (som suttit och tiggat hela sitt liv)”, v. 9. Man ifrågasätter att han verkligen var blind förut (v. 18), att han gett den sanna versionen av händelsen (v. 24), och att han som syndig över huvud taget kan tala sanning (v.34). Till slut blir han

utesluten ur synagogan (34 b), jfr Jesu förutsägelse i Joh. 16:2.

Vad är det som driver fram denna negativa behandling av en som Jesus har botat? Till en början var de lärda och mäktiga i den judiska samtiden mer osäkra om bedömningen av Jesus. För somliga var det faktum att Jesus knådade ihop en ”deg” på sabbaten tillräckligt bevis för att han är en lagbrytare och inte från Gud, medan andra resonerar mer nikodemiskt (jfr Joh. 3:2 b med 9:16 b): *Hur skulle en syndare kunna göra sådana tecken?* Den botades eget frimodiga svar är: *han är en profet* [av samma sort som undergörarna Elia och Elisha], alltså en framstående gudsman med kraft från Gud själv.

I det andra förhöret inför ”judarna”, dvs. folkets ledare, har all begynnande osäkerhet om Jesus försvunnit. De börjar med en tvärsäker deklARATION: *Vi vet att den här mannen är en syndare.* Alltså har han inget uppdrag eller någon makt från Gud, och kan inte ha botat som det sägs. De anser sig kunna bestämma sanningen genom ett teologiskt diktat. Den en gång blinde håller inte med om diktatet, utan säger det han vet är ett faktum: *Jag som var blind kan nu se.*

Då de teologiska åklagarna på nytt vill höra av vittnet hur det faktiskt gick till, undrar han över deras iver och tolkar den (johanneiskt) ironiskt: *Kanske ni också tänker bli hans lärjungar?* Han är förstås medveten om att det är raka motsatsen till det de vill, men tar tillfället att driva med dem. Han får en magistral avsnäsning om att de minsann är Mose lärjungar och *Vi vet att Gud har talat till Mose, men varifrån den här mannen kommer, det vet vi inte.*

Den kvicktänkte tiggaren är rapp i repliken och utnyttjar deras medgivande att de ”inte vet” till att ytterligare driva med sina utfrågare, genom en försmädlig häpnad över att de inte vet eller kan sluta sig till vem Jesus är, utan istället på allt sätt försöker få det som har hänt att inte ha hänt. Men *Vi vet*, säger han och tar så med sig sina debattmotståndare i det nikodemiska argumentet, *att Gud inte lyssnar till syndare --- Om den här mannen inte vore sänd av Gud hade han inte kunnat göra någonting.* – Lärdomseliten har inga argument och kan inte ge något annat svar än skällsord och våld, *Du föddes syndig alltigenom* och kan inte lära oss någonting, för vi har bara rätt i allting. Ut med dig!

Det står klart för alla åhörare att den f.d. blinde tiggaren eftertryckligt

vann debatten över lärdomseliten. I den här processen har han gått från klarhet till klarhet i sitt resonerande om vem Jesus faktiskt är, medan folkets lärda ledare ser och förstår allt mindre och till slut är helt blinda för sanningen, låsta i sin otro. När Jesus möter mannen efter hans uteslutning ur synagogans trosgemenskap, frågar han därför direkt efter dennes tro på Människosonen, dvs. på honom själv, Jesus. Och den blindfödde, som nu har blivit seende både fysiskt och andligt, kan svara, på knä: *Jag tror, Herre*. Han är ett föredöme för alla oss lärjungar i att tolka det som hänt honom i trons perspektiv.

Förbön

Tack, käre himmelske Far, för den här dagen. Tack att jag får vara ditt barn, den här dagen och alla dagar. Hjälp mig denna kväll att se klarare vem du är och hur du verkar, också idag och i min närhet. Vägled mig så att också jag ser på mitt liv och min historia med trons ögon.

Käre far, inför denna natt överlämnar jag till dig all oro, all rädsla och all ångest, och alla som människor som lever i detta just nu. Herre, bär oss och allt det där, så att vi inte behöver bära det själva. Herre, tack att du ser och att du vet, och för att du aldrig är långt borta från någon enda av oss. Var hos dem denna natt, kom till dem som ropar efter dig denna natt, visa dig för dem som söker dig denna natt, du som har det och är den som vi behöver. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre, *Amen*.

Herrens Bön

Vår Fader, du som är i himlen. Låt ditt namn bli helgat. Låt ditt rike komma. Låt din vilja ske, på jorden, såsom i himlen. Ge oss idag det bröd vi behöver, och förlåt oss våra skulder, liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss. Och utsätt oss inte för prövning, utan rädda oss ifrån det onda. Ditt är riket, din är makten och äran, i evighet, *Amen*.

Välsignelse

Må han som är fridens herre skänka er sin frid, alltid och på alla sätt. Herren är med er alla. (2 Thess 3:16)

Bengt Holmberg.

Tisdagens morgon.

Psalm 558 - ”Herren är min Herde god”

Bön

Himmelske Fader, också den här dagen behöver jag och vill jag höra dig tala. Därför ber jag dig nu: Gör mig stilla så att jag i tystanden kan höra din röst och de ord du har tänkt för mig. I Jesu namn. *Amen.*

Bibelläsning – Johannesevangeliet 10:1-21

Jesus sade: ”Sannerligen, jag säger er: den som inte går in i fårfällan genom grinden utan klättrar in på ett annat ställe, han är en tjuv och en rövare. Men den som går in genom grinden är fårens herde. För honom öppnar grindvakten, och fåren hör hans röst, och han ropar på sina får med deras namn och för ut dem. När han har släppt ut sina får går han före dem, och fåren följer honom därför att de känner igen hans röst. Men en främling följer de inte, utan springer ifrån honom, därför att de inte känner igen främmande röster.” Denna bild använde Jesus när han talade till dem, men de förstod inte vad han menade.

Sedan sade Jesus: ”Sannerligen, jag säger er: jag är grinden in till fåren. Alla som har kommit före mig är tjuvar och rövare, men fåren har inte lyssnat till dem. Jag är grinden. Den som går in genom mig skall bli räddad. Han skall gå in och han skall gå ut, och han skall finna bete. Tjuven kommer bara för att stjäla, slakta och döda. Jag har kommit för att de skall ha liv, och liv i överflöd.

Jag är den gode herden. Den gode herden ger sitt liv för fåren. Den som är lejd och inte är herde och inte äger fåren, han överger fåren och flyr när han ser vargen komma, och vargen river dem och skingrar hjorden. Han är ju lejd och bryr sig inte om fåren. Jag är den gode herden, och jag känner mina får, och de känner mig, liksom Fadern känner mig och jag känner Fadern. Och jag ger mitt liv för fåren. Jag har också andra får, som inte hör till den här fällan. Också dem måste jag leda, och de skall lyssna till min röst, och det skall bli en hjord och en herde. Fadern älskar mig därför att jag ger mitt liv för att sedan få det tillbaka. Ingen har tagit

det ifrån mig, jag ger det av fri vilja. Jag har rätt att ge det, och jag har rätt att få det tillbaka. Detta har min fader bestämt för mig.” De orden gav upphov till ny oenighet bland judarna. Många sade: ”Han är besatt och från sina sinnen. Hur kan ni höra på honom?” Andra sade: ”Så talar inte den som är besatt. Kan en demon öppna ögonen på blinda?”

Betraktelse

Vår vandring genom Johannesevangeliet fortsätter, och i läsningen denna morgon möter vi ytterligare två tillfällen där Jesus talar om vem han själv är utifrån orden *Jag är*. Tidigare har vi sett att Jesus har sagt om sig själv att *Jag är livets bröd* (Joh 6:48) och *Jag är världens ljus* (Joh 8:12). I dagens läsning tillkommer ytterligare två sådana citat: *Jag är grinden in till fåren* och *Jag är den gode herden*. Det tycks alltså handla om två beskrivningar om Jesus i relation till får, det vill säga, till dig och till mig och till alla som tror på och längtar efter honom.

Vi kan helt kort påminna oss om det som nämnts när vi har stött på de två föregående *Jag är* – nämligen att detta är ett eko från en passage i Gamla Testamentet där Gud under ett samtal med Mose talar om vem han är, Gud säger: *Jag är den jag är* (2 Mos 3:14). Men låt oss lägga vårt huvudfokus på vad *innehållet* i dessa båda *Jag är*-satser kan tänkas vilja säga till oss.

Detta att Jesus talar om sig själv *både* som den grind som är ingången för fåren in till den kristna tron och gemenskap *och* att Jesus talar om sig själv som den herde som är den som vill vårda och sköta om dem som väl gått in genom grinden, påminner oss om något viktigt. Det är att Jesus är svaret *både* för den som är nyfiken på kristen tro, som har en längtan, som står där vid stängslet och vill in, *och* för den som redan är inne, men som längtar efter mer, som vill ha mer kunskap, mer vägledning eller mer omvårdnad.

Svaret, vägen framåt, är i båda fallen Jesus: det han sa, men ändå mera det som han gjorde – led och dog för dig och mig och alla människor på korset. Både detta att han är grinden och detta att han är herden börjar vid korset. Också den här dagen.

Förbön

Käre himmelske Fader, tack för den här dagen och för varje ny dag. Hjälp mig den här dagen att följa dig, du som är den gode herden. Sänd en starkare längtan efter dig hos människor idag, och gör mig frimodig nog till att visa att det är du som är grinden.

Också den här dagen ber vi att du förbarmar dig och griper in i världen. Låt fler människor få komma till klarhet med vem du är, vad du har gjort och vad du kan göra. Visa mer av dig för alla som ber om det. Kom med kraft och hälsa till de försvagade och sjuka. Kom med vishet och barmhärtighet till världens ledare, och med din nåd och frid till hela din skapelse. I Jesu namn, *Amen*.

Herrens Bön

Vår Fader, du som är i himlen. Låt ditt namn bli helgat. Låt ditt rike komma. Låt din vilja ske, på jorden, såsom i himlen. Ge oss idag det bröd vi behöver, och förlåt oss våra skulder, liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss. Och utsätt oss inte för prövning, utan rädda oss ifrån det onda. Ditt är riket, din är makten och äran, i evighet, *Amen*.

Välsignelse

Nåd, barmhärtighet och frid från Gud fadern och från Jesus Kristus, Faderns son, skall vara med oss i sanning och kärlek. (2 Joh v. 3)

Tisdagens kväll.

Psalm 93 - ”Jesus, Guds Son, träd in i denna skara”

Bön

Gode och underbare Gud, möt mig nu, när jag nalkas dig, kom med den stillhet som är av dig. Kom med ditt ljus, kom med din sanning. *Amen*.

Bibelläsning – Johannesevangeliet 10:22-42

Nu inföll tempelinvigningssfesten i Jerusalem. Det var vinter, och Jesus gick omkring i Salomos pelarhall i templet. Då omringade judarna honom och sade: ”Hur länge skall du hålla oss i ovisshet? Om du är

Messias, så säg det öppet.” Jesus svarade: ”Jag har sagt er det, men ni tror det inte. Gärningarna som jag gör i min faders namn vittnar om mig. Men ni tror inte, därför att ni inte hör till mina får. Mina får lyssnar till min röst, och jag känner dem, och de följer mig. Jag ger dem evigt liv, och de skall aldrig någonsin gå under, och ingen skall rycka dem ur min hand. Vad min fader har gett mig är större än allt annat, och ingen kan rycka det ur min faders hand. Jag och Fadern är ett.”

Då tog judarna på nytt upp stenar för att stena honom. Jesus sade till dem: ”Jag har låtit er se så många goda gärningar som kommer från Fadern. För vilken av dem stenar ni mig?” Judarna svarade: ”Det är inte för någon god gärning vi stenar dig, utan för att du hädar och gör dig själv till Gud, fast du är människa.” Jesus sade: ”Står det inte i er lag: Jag har sagt att ni är gudar? Lagen kallar alltså dem som fick Guds ord för gudar, och skriften kan inte upphävas. Hur kan ni då säga till mig, som Fadern har helgat och sänt till världen, att jag hädar när jag säger: Jag är Guds son. Om jag inte gör min faders gärningar skall ni inte tro på mig. Men om jag gör de gärningarna, så tro åtminstone på dem, om ni nu inte kan tro på mig. Då skall ni fatta och förstå att Fadern är i mig och jag i Fadern.” De försökte återigen gripa honom, men han kom undan.

Sedan begav han sig på nytt till den plats på andra sidan Jordan där Johannes först hade döpt. Där stannade han, och många kom till honom. De sade att Johannes visserligen inte hade gjort något tecken men att allt som han hade sagt om Jesus var sant. Och många kom där till tro på honom.

Betraktelse

Vår vandring genom Johannes evangelium fortsätter, och i texten som vi läser denna kväll finns det både ett och annat att känna igen, om du har varit med från början på denna *Johannesvandring*.

Det första vi kan notera är att Johannes nämner ännu en högtid, denna gång *tempelinvigningsfesten i Jerusalem*. Till skillnad från de övriga tre evangelisterna, som alla berättar om hur Jesus börjar sin tjänst i Galileen för att sedan efter ungefär halva evangeliet bege sig till Jerusalem för det påskfirande som också ska komma att innebära hans lidande och död, så

beskriver evangelisten Johannes, som vi både sett tidigare och kommer att se framöver, hur Jesus gång på gång återkommer till Jerusalem vid de olika högtiderna. Det är faktiskt först och främst Johanneseangeliets många referenser till att Jesus besöker de olika högtiderna som har gjort att vi kan sluta oss till att Jesus var offentligt verksam under cirka tre år.

Men går det att få ihop dessa båda redogörelser för Jesu liv och tjänst (alltså att Johannes evangelium skiljer sig från de övriga i detta avseende)? Motsäger de inte varandra? Svaret är att det går alldeles utmärkt. Markus (som vi är ganska säkra på skrev först av de fyra) hade detta upplägg – kanske utifrån att det ju faktiskt var Jesu *sista* besök i Jerusalem och det som sker där och då som är det viktiga och avgörande. Inte bara för den kristna tron som sådan, utan för varje människa som vill göra denna tro till sin och leva av och genom den.

Jesu sista besök i Jerusalem är det viktigaste, det vet givetvis alla fyra evangelisterna. Men Markus som skriver först (och Matteus och Lukas som vi har goda skäl att tro använde sig av Markus som en förlaga på något sätt, och sedan lade till eget material som de fångat upp) vill särskilt stryka under detta. Johannes däremot, som många menar är det sista evangeliet av de fyra att skrivas, kände troligen till de andra evangelierna eller åtminstone något av dem, men kände sig samtidigt trygg i att lämna den struktur som de övriga tre evangelisterna hade, för att istället lyfta fram annat som han menade var viktigt. Dessa skillnader är något som vi har all anledning att tacksamma för, eftersom de innebär att vi nu vet mer om Jesus än om vi bara hade haft till exempel bara en evangelists beskrivning. De fyra evangelisterna tillsammans hjälper oss alltså att se och förstå Jesus bättre – vem han var, och vem han är.

Sedan finns det i dagens text fler saker som vi också har sett tidigare hos Johannes – talet om dem som hör till Jesus i termer av *får*, anspråket på att vara Guds son (Jesus säger ju faktiskt till och med Jag är Gud son, en välkänd formulering, men detta tillfälle räknas inte när dessa tillfällen, eftersom Jesus vid de tillfällena är mera utförlig och förklarande), att Jesus talar om sin gemenskap med Fadern, det uppskrivade tonläget mellan Jesus och hans meningsmotståndare.

Vare sig det gäller detta med högtiderna, eller något av det andra återkommande teman som vi nämnt (eller kanske något återkommande tema i denna text som du upptäckte men inte jag) så bör vi se på dem som påminnelser till oss, påminnelser om att det som sägs eller påpekas flera gånger, ofta är något viktigt. Också för oss som läser detta idag.

Förbön

Tack, käre Herre, för också den här dagen. Tack att du lett mig och följt mig den här dagen, och att du gör det varje dag. Hjälp mig att höra vad din Son Jesus Kristus säger, låt mig få höra det många gånger, och hjälp mig att göra det som jag hör att han säger.

Herre, vi ber denna kväll om din frid och ro. Din frid och ro för oss själva och för de människor som finns i vår närhet. Din frid och ro överallt där det finns oro: runt omkring oss, i vårt land, och över hela världen. Kom med vishet till de styrande, helande till de sjuka, kraft till de vårdande, förbarmande till de ropande. Genom Jesus Kristus, din Son och vår Herre. *Amen.*

Herrens Bön

Vår Fader, du som är i himlen. Låt ditt namn bli helgat. Låt ditt rike komma. Låt din vilja ske, på jorden, såsom i himlen. Ge oss idag det bröd vi behöver, och förlåt oss våra skulder, liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss. Och utsätt oss inte för prövning, utan rädda oss ifrån det onda. Ditt är riket, din är makten och äran, i evighet, *Amen.*

Välsignelse

Nåd från vår herre Jesus Kristus, kärlek från Gud och gemenskap från den heliga Anden åt er alla. (2 Kor 13:13)

Onsdagens morgon.

Psalm 201:4-5 - ”Allt kött är hö, allt vissnar här”

Bön

”Herre, du min herde i liv och död, stilla mina sinnen och min själ när

jag nu närmar mig dig. Möt mig också den här dagen och den här stunden med din närvaro och ditt tilltal. I Jesu namn. *Amen.*

Bibelläsning – Johannesevangeliet 11:1-27

En man som hette Lasaros låg sjuk. Han var från Betania, byn där Maria och hennes syster Marta bodde. (Det var Maria som smorde Herren med välluktande balsam och torkade hans fötter med sitt hår, och Lasaros som låg sjuk var hennes bror.) Systrarna skickade bud till Jesus och lät säga: »Herre, din vän är sjuk.« När Jesus hörde det sade han: »Den sjukdomen leder inte till döden utan skall visa Guds härlighet, så att Guds son blir förhärligad genom den.« Jesus var mycket fäst vid Marta och hennes syster och Lasaros. När han nu hörde att Lasaros var sjuk stannade han först kvar två dagar där han befann sig, men sedan sade han till lärjungarna: »Låt oss gå tillbaka till Judeen.« Lärjungarna sade till honom: »Rabbi, nyss försökte judarna stena dig, och nu går du tillbaka dit!« Jesus svarade: »Har dagen inte tolv timmar? Den som vandrar om dagen snavar inte, eftersom han ser denna världens ljus. Men den som vandrar om natten, han snavar, eftersom ljuset inte finns i honom.« Efter att ha sagt detta fortsatte han: »Vår vän Lasaros sover, men jag går dit för att väcka honom.« Då sade lärjungarna: »Herre, sover han, så blir han frisk.« Jesus hade talat om hans död, men de trodde att han menade vanlig sömn. Då sade Jesus rent ut till dem: »Lasaros är död. Och för er skull, för att ni skall tro, är jag glad att jag inte var där. Men låt oss nu gå till honom.« Tomas, som kallades Tvillingen, sade till de andra lärjungarna: »Låt oss gå med för att dö med honom.«

När Jesus kom dit fann han att Lasaros redan hade legat fyra dagar i graven. Betania låg inte långt från Jerusalem, ungefär en halvtimmes väg, och många judar hade kommit ut till Marta och Maria för att trösta dem i sorgen över brodern. När Marta hörde att Jesus var på väg gick hon och mötte honom. Men Maria satt kvar hemma. Marta sade till Jesus: »Herre, om du hade varit här hade min bror inte dött. Men jag vet ändå att Gud skall ge dig vad du än ber honom om.« Jesus sade: »Din bror kommer att uppstå.« Marta svarade: »Jag vet att han skall uppstå vid uppståndelsen på

den sista dagen.« Då sade Jesus till henne: »Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva om han än dör, och den som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö. Tror du detta?« Hon svarade: »Ja, herre, jag tror att du är Messias, Guds son, han som skulle komma hit till världen.«

Betraktelse

Det verkar som att Lasaros, Maria och Marta hade en särskilt nära relation till Jesus. Systrarna skickade bud till Jesus när Lasaros blev sjuk, det kunde inte vem som helst göra och förvänta sig ett svar. Men Jesus har ett omedelbart svar. Sjukdomen ska inte leda till döden utan visa Guds härlighet. Uppenbarligen menar Jesus inte att Lasaros inte ska dö, utan helt enkelt att Lasaros död kommer att tjäna ett högre syfte.

När Jesus hört detta beger han sig inte direkt, utan stannar i två dagar. Det beror inte på att han ogillade Lasaros, eftersom vers 5 försäkrar oss att Jesus älskade honom och hans systrar. Varför väntar då Jesus? I judisk tradition fanns det en förståelse om att när en människa dog, stannade själen ovanför kroppen i tre dagar för att försöka ta sig in igen. Men på den fjärde dagen började den dödes kropp att förändras, och själen försvann då den inte längre kände igen ansiktet på den döde.

Det finns inget i texten som säger att Jesus trodde på detta, men vi kan tänka oss att Marta och Maria, såväl som många andra trodde att det förhöll sig så. När Jesus kommer till Betania, har nämligen Lasaros legat fyra dagar i graven, vilket innebär att hans själ borde ha försvunnit.

Sedan möter Jesus Marta som är ledsen och besviken. Hon har uppenbarligen en stark tro på Jesus eftersom hon direkt säger att Lasaros inte hade behövt dö om Jesus var där. Men hennes tro visar också att hon förstod att Lasaros skulle uppstå på den yttersta dagen. Hennes tro var inte fel, men den var otillräcklig. Att Lasaros skulle uppstå på den yttersta dagen var helt ointressant för Jesus för stunden, han hade något annat i åtanke. Hans lösning är att påstå något, och ställa en fråga. Påståendet är att han är uppståndelsen och livet och att den som tror på honom aldrig ska dö. Frågan till Marta är: tror du detta?

Att tro på Jesus är att dela uppståndelsen med honom. Uppståndelsen och livet som vi får när vi tror på Jesus innebär att vi får andligt liv, även om våra kroppar en dag kommer att grävas ner och förmultna. Det var en sådan tro Jesus frågade Marta om hon hade. Trots allt hon varit med om var hennes tro på Jesus orubblig. Må vi alla få en sådan tro.

Bön

Herre, vi tackar dig för att vi genom något så enkelt som tro, får dela något så stort som uppståndelsen med dig. Vi ber att du ger oss en sådan tro som Marta visade. En tro som håller fast vid dig och dina löften, vad vi än går igenom.

Vi ber den här dagen också om din ledning och ditt beskydd. Vi ber om det för hela din värld, för vår del av den, för våra sammanhang, för våra närmaste och för oss själva. Kom du och prägla dem alla, på ett nytt och djupare sätt än förr. Låt din välsignelse, din frid och din glädje prägla din skapelse mer och på ett djupare sätt än förut, och visa mig hur jag kan vara med i arbetet för detta. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre, *Amen*.

Herrens Bön

Vår Fader, du som är i himlen. Låt ditt namn bli helgat. Låt ditt rike komma. Låt din vilja ske, på jorden, såsom i himlen. Ge oss idag det bröd vi behöver, och förlåt oss våra skulder, liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss. Och utsätt oss inte för prövning, utan rädda oss ifrån det onda. Ditt är riket, din är makten och äran, i evighet, *Amen*.

Välsignelse

Nåd från herren Jesus åt alla. (Upp 22:21)

Måns Norrsén

Onsdagens kväll.

Psalm 297 - ”Härlig är jorden”

Bön

Käre himmelske Fader, kom till mig och gör mig stilla, så att jag kan ta

emot det som du vill ge just nu. Öppna mitt hjärtas öra för dina ljuvliga ord. Undervisa mig om din vägar. *Amen.*

Bibelläsning – Johannesevangeliet 11:28-44

Sedan gick hon hem och kallade på sin syster Maria och viskade: »Mästaren är här och kallar på dig.« När Maria hörde det steg hon strax upp och gick för att möta honom. Men Jesus hade ännu inte kommit in i byn utan var kvar där Marta hade träffat honom. Judarna som var hemma hos Maria för att trösta henne såg att hon hastigt reste sig och gick ut, och de följde efter i tron att hon gick till graven för att gråta där. När Maria nu kom dit där Jesus var och fick se honom kastade hon sig för hans fötter och sade: »Herre, om du hade varit här hade min bror inte dött.« När Jesus såg hur hon grät och hur judarna som hade följt med henne också grät blev han upprörd och skakad i sitt innersta, och han frågade: »Var har ni lagt honom?« De sade: »Herre, kom och se.« Jesus föll i gråt. Då sade judarna: »Se, hur mycket han höll av honom.« Men några av dem sade: »Kunde inte han som öppnade ögonen på den blinde ha gjort så att Lasaros inte behövt dö?« Jesus blev åter upprörd och gick till graven. Det var en klipphåla med en sten för öppningen. Jesus sade: »Ta bort stenen.« Den dödes syster Marta sade då: »Herre, han luktar redan, det har ju gått fyra dagar.« Jesus sade till henne: »Har jag inte sagt dig att om du tror, skall du få se Guds härlighet?« De tog bort stenen, och Jesus lyfte blicken mot himlen och sade: »Fader, jag tackar dig för att du har hört mig. Själv visste jag att du alltid hör mig, men jag säger detta med tanke på alla dem som står här, för att de skall tro på att du har sänt mig.« Sedan ropade han med hög röst: »Lasaros, kom ut.« Och den döde kom ut med armar och ben inlindade i bindlar och med ansiktet täckt av en duk. Jesus sade åt dem: »Gör honom fri och låt honom gå.«

Betraktelse

Marias ord till Jesus är samma som systemens. De har haft fyra dagars sorg, klart att de har upprepat flera gånger att allt hade varit annorlunda om Jesus varit där. Men något händer med Jesus när han möter Maria och alla andra som är ledsna. Jesus blir också upprörd, han gråter.

Jesus är Gud, men Jesus är också människa, och som människa upplever han allt som vi gör, han delar allt som vi gör. Man kunde tänka sig att det är krokodiltårar eftersom Jesus vet vad som ska hända om någon minut, men det är det inte. Jesus gråter och är upprörd över döden. Han är ledsen för att döden finns, han är ledsen för att människor som han älskar ska lida så. Jesus gråter över vårt elände.

När de går till graven ber Jesus att stenen ska lyftas bort från öppningen. När Jesus ber till Fadern gör han det inte för att be om Lasaros uppståndelse, utan med bönen visar han vad syftet med detta underverk är: att människor ska komma till tro på Jesus och få löftet om evigt liv tillsammans med honom. En försmak får de av detta när Jesus ropar på Lasaros. Och Lasaros, som varit död i fyra dagar, kommer ut.

När Jesus ropar på Lasaros att komma ut ur sin grav, så är det samma ord som vi ska få höra en dag då Jesus kallar på oss att komma ut ur våra gravar och få möta Jesus ansikte mot ansikte.

Bön

Herre Jesus, vi tackar dig för att du har upplevt smärta och lidande precis som vi. Tack för att när vi kommer till dig med våra sorger, så vet du vad vi går igenom. Herre, gråt med oss när vi gråtar, sörj med oss när vi sörjer. Rikta våra blickar mot uppståndelsens morgon när vi dör.

Herre, också den här kvällen ber jag om din vägledning och ditt beskydd. Förbarma dig över din skapelse och allt som är i den. Vägled världens ledare och länder, vägled din kyrka och ditt folk. Kom med mer av din fred och frid in i världen, in i den här stunden, och in i varje människas inre, du som är god och trofast. Genom Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

Herrens Bön

Vår Fader, du som är i himlen. Låt ditt namn bli helgat. Låt ditt rike komma. Låt din vilja ske, på jorden, såsom i himlen. Ge oss idag det bröd vi behöver, och förlåt oss våra skulder, liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss. Och utsätt oss inte för prövning, utan rädda oss ifrån det onda. Ditt är riket, din är makten och äran, i evighet, *Amen.*

Välsignelse

Nåd och frid från honom som är och som var och som kommer. (Upp 1:4)

Måns Norrsén

Torsdagens morgon.

Psalm 145 - "När världens Frälsare jag ser"

Bön

Ack, Herre Jesus, hör min röst, gör dig ett tempel i mitt bröst. Uti mitt hjärta bliv och bo, så har jag tröst och evig ro. *Amen.*

Bibelläsning – Johannesevangeliet 11:45-57

Många av judarna, de som hade gått ut till Maria och sett vad Jesus gjorde, kom till tro på honom. Men några av dem gick till fariseerna och berättade vad Jesus hade gjort. Överstepräster och fariseerna kallade då samman rådet och sade: "Vad skall vi göra? Den här mannen gör många tecken. Om vi låter honom fortsätta börjar alla tro på honom, och då kommer romarna och utplånar både vår heliga plats och vårt folk."

En av dem, Kajafas, som var överstepräst det året, sade till dem: "Ni förstår ingenting. Ni fattar inte att det är bättre för er att en enda människa dör för folket än att hela folket går under." Detta sade han inte av sig själv, utan som överstepräst det året talade han profetiskt: Jesus skulle dö för folket, och inte bara för folket utan också för att Guds skingrade barn skulle samlas och bli till ett. Från den dagen var de fast beslutna att döda honom.

Jesus vandrade därför inte längre öppet omkring bland judarna utan drog sig undan till Efraim, en stad i området nära öknen, och där höll han till med sina lärjungar. Judarnas påskfest närmade sig, och många gick från landsbygden upp till Jerusalem före påsken för att rena sig. De sökte efter Jesus och sade till varandra där de stod i templet: "Vad tror ni, kommer han verkligen inte till högtiden?" Men överstepräster och fariseerna hade gett befallning om att den som kände till var Jesus fanns skulle anmäla det, så att de kunde gripa honom.

Betraktelse

Är Johannes beskrivning av hur man tänkte om Jesus i Stora Rådet verkligen realistisk? Om många judar började ”tro på Jesus”, vore väl det en händelse på den personliga religiösa trons område, och inte något som hade storpolitiska återverkningar? Skulle det romerska imperiet bry sig ett dugg om religiösa konflikter inom det judiska lydfolket i öst och vad de trodde om en omvändelsepredikant och helbrägdagörare från en liten by nånstans? Och det till den milda grad att de därför skulle ”utplåna både vår heliga plats och vårt folk”? – Översteprästen Kajafas, som ledde Rådet, och som sedan 18 e.Kr. varit den främste i det politiska samarbetet med romarna, bedömde saken på samma sätt.

Innan vi drar slutsatsen, att evangelistens uppfattning om hur man tänkte om Jesu politiska betydelse i Stora Rådet måste vara en ohistorisk och orimlig överdrift av någon som inbillar sig att religion påverkar samhället mer än det mesta, bör vi läsa följande text, hämtad ur den judiske historikern Josefus Flavius arbete *Antiquitates Judaicae* [”Judisk historia”], 18.5.2, publicerat i Rom i början av 90-talet e.Kr.:

”När nu massor av folk samlades omkring Johannes därför att de blev starkt påverkade av hans predikningar, blev Herodes [Antipas] orolig. En vältalighet med den effekten på människor kunde leda till uppror, för det verkade som om de var beredda att vägledas av Johannes i allt de gjorde. Herodes ansåg att det vore mycket bättre att göra sig av med honom innan hans verksamhet ledde till uppror än att vänta på oroligheter, bli indragen i en svår situation och då få ångra sig. På grund av Herodes misstankar fördes Johannes i kedjor till Macherus ... där han blev dödad.”

Det finns en påtaglig likhet mellan hur de två politiska ledarna Herodes Antipas och Kajafas under åren kring 30 e.Kr resonerade om de två omvändelseprofeterna och döparna Johannes och Jesus. Båda var medvetna om att det vi kallar ”religiösa” rörelser kan ha starka effekter på den ”politiska” arenan, eller med andra ord att det är ett misstag att dela upp mänskligt socialt liv som vi gör i moderniteten i två olika, klart åtskilda verkligheter som inte berör eller påverkar varandra. Vare sig Johannes Döparen eller Jesus hade som syfte att störta dåtidens regenter och ta deras

plats, däremot att få sitt judiska folk att omvända sig till Gud. Men att göra det är inte harmlöst eller oskyldigt för dem som har makten – det var ingen tillfällighet att det under 200 år i det romerska imperiets historia (ca 112–312 e.Kr.) var ett brott värt dödsstraff att vara *Christianus*, kristen.

Jesus var alltså i översteprästens och ”fariseernas” (kanske till slut även Pilatus) ögon aktivt farlig. Han är så stark och övertygande i sin gärning att ledarna fruktar att ”alla börjar tro på honom” – istället för att acceptera sin vanliga, trygga ledning, dvs. deras ledning. Kajafas sanning är den cyniske maktspelarens sanning: ur min/vår synpunkt är det bäst att vi dödar den här mannen – och som gammal maktspelare vet han hur det ska gå till, hur man vrider om armen på den i teorin mäktigaste mannen i landet och får den romerske guvernören att göra som man vill. Kajafas sätt att formulera maktens sanning ligger nära offerteologins sanning: synden skjuts över på syndabocken, som då dör, man tar ett liv (offrets) för att rädda andras. Ja, den ligger så nära offerteologin i Jes. 53 om Herrens lidande Tjänare (han vars lidande och död räddar ”de många”, alla), att evangelisten tolkar Kajafas yttrande som profetiskt inspirerat och mycket sannare än han själv anar. I kraft av sitt ämbete kan översteprästen i vissa situationer, t.ex. när han på Försoningsdagen tillsäger hela Israel förlåtelse för alla det gångna årets synder, ”tala för” Gud (vilket en ”profet” gör). Hur mycket eller litet politiskt sant Kajafas yttrande än är, så överträffas det av den gudomliga sanningen att ”det är bättre för er att en enda människa, Jesus, dör för folket än att hela folket går under”. Jesu dödsfiende ger alltså den bästa och sannaste formuleringen av den frälsande innebörden i Jesu död – ibland väljer Gud sina språkrör på överraskande platser!

Förbön

Tack, himmelske far, för den här dagen. Tack för din nåd och din vägledning, den här dagen och alla dagar. Hjälp mig att vägledas av dig i allt jag gör. Tack för att du ser mig helt igenom, och för att du gör det med barmhärtighet. Hjälp att leva öppet och ärligt i din närhet, och hjälp mig att tillbe dig i Ande och Sanning.

Den här kvällen och inför den här natten ber vi dig på nytt om din närvaro överallt i världen. Herre, du som vet att vi behöver dig, hjälp oss så att också vi själva förstår att vi behöver dig. Vi ber om din frid överallt där ofriden och ångesten har makten. Låt ditt ljus bryta fram och din frid breda ut sig i våra hjärtan och i hela din skapelse. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre, *Amen*.

Herrens Bön

Vår Fader, du som är i himlen. Låt ditt namn bli helgat. Låt ditt rike komma. Låt din vilja ske, på jorden, såsom i himlen. Ge oss idag det bröd vi behöver, och förlåt oss våra skulder, liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss. Och utsätt oss inte för prövning, utan rädda oss ifrån det onda. Ditt är riket, din är makten och äran, i evighet, *Amen*.

Välsignelse

Må han som är fridens Gud helga er helt igenom, och må er ande, själ och kropp bevaras hela och oskadda, så att de är utan fläck när vår herre Jesus Kristus kommer. Nåd från vår herre Jesus Kristus åt er alla. (1 Thess 5:23, 28)

Bengt Holmberg

Torsdagens kväll.

Psalm 359 - ”Jesus, jag dig älskar”

Bön

Ack, Herre Jesus, hör min röst, gör dig ett tempel i mitt bröst. Uti mitt hjärta bliv och bo, så har jag tröst och evig ro. *Amen*.

Bibelläsning – Johannesevangeliet 12:1–11

Sex dagar före påsken kom Jesus till Betania, där Lasaros bodde, han som Jesus hade uppväckt från de döda. Man ordnade där en måltid för honom; Marta passade upp, och Lasaros var en av dem som låg till bords med honom. Maria tog då en hel flaska dyrbar äkta nardusbalsam och smorde Jesu fötter och torkade dem sedan med sitt hår, och huset fylldes

av doften från denna balsam.

Men Judas Iskariot, en av lärjungarna, den som skulle förråda honom, sade: ”Varför sålde man inte oljan för trehundra denarer och gav till de fattiga?”

Detta sade han inte för att han brydde sig om de fattiga utan för att han var en tjuv; han hade hand om kassan och tog av det som lades dit. Men Jesus sade: ”Låt henne vara, hon har sparat sin balsam till min begravningsdag. De fattiga har ni alltid bland er, men mig har ni inte alltid.”

En stor mängd judar fick reda på att Jesus var där, och de kom dit inte bara för hans skull utan också för att få se Lasaros, som han hade uppväckt från de döda. Översteprästerna bestämde sig då för att döda Lasaros också, eftersom så många judar för hans skull gick ifrån dem och trodde på Jesus.

Betraktelse

Lasaros är den tyste av de tre (troligen ogifta) syskon Jesus älskade (Joh. 11:5). Vad de två systerarna var och gjorde vet vi en del om, eftersom vi har berättelsen om när Jesus besöker dem i Luk. 10:38-42, där Marta fick veta att lillasyster Maria valt ”den goda delen”. Och i det långa kap. 11 i det fjärde evangeliet hör vi båda systerarna mellan raderna förebrå Jesus att han inte i tid svarade på deras kallelse: ”Herre, den du har kär [Lasaros] ligger sjuk”, v. 3. Marias tårar talar till Jesu innersta, men det är Marta som ger Jesus den mest fulltoniga kristologiska bekännelsen i evangelierna: ”Jag tror att du är Messias, Guds son, han som skulle komma hit till världen” (v. 27).

Ändå kunde man med visst fog säga att Lasaros är det främsta vittnet för Jesus av alla syskonen. Inte på grund av något han gjort eller sagt om Jesus till andra, utan bara därför att Jesus kallade honom tillbaka från de döda. Lasaros blir en celebritet i hela huvudstaden med omnejd, en man går långa vägar för att komma och titta på; ”Tänk att med egna ögon få se den man som Jesus uppväckte från de döda!” Han är ett levande stjärnvittne om att Jesus kan göra det ultimata miraklet. Ja, han är en så effektiv Jesus-missionär bara genom sin existens, att ”översteprästerna bestämde sig ... för att döda även Lasaros” (12:11). Kanske skedde det senare också – vi vet inte.

Jesus kommer nu åter till sin kära syskongrupp i Betania, byn strax öster om krönet på Olivberget, för att under påskhögtiden bo så nära

Jerusalem att han kan fira *Pesach* fullt ut. (På Jesu tid fick man inte fira påsken *med* påskalamm, om detta inte slaktats i Jerusalems tempel innan solens nedgång samma dag). Ingen i hans grupp eller hos de många vännerna visste att Jesus inte hade många dagar kvar att leva, även om de tolv borde ha kommit ihåg det efter Jesu tre lidandesförutsägelser.

Johannes är ensam bland evangelisterna om att Maria är den annars namnlösa kvinna som smorde Jesu fötter. Hon använde en flaska ytterst dyrbar äkta nardusbalsam, normalt en ärebetygelse värdig en konung, t.ex. Israels blivande konung, Messias, och normalt placerad på den Smordes huvud och inte på fötterna. Jesus förstår vad hon ville med det. Visst är det ett slöseri, men, för att citera Bo Giertz om detta ställe, ”Det finns ett slöseri som Gud älskar. Det springer fram ur ett hjärta, som vill göra allt för honom. Den kärleken är förmer än all beräknande klokhet, som först och främst tänker på nyttan.”

Utan att veta om det, säger Jesus, smörjer Maria också honom till hans begravning, den som beseglar hans seger som Rättfärdighetens och Frälsningens konung på Golgata kors. Även här har vi ett exempel på att människor kan säga eller göra saker som längre fram visar sin verkliga och fulla innebörd, och som därför är vittnesbörd om Sanningen. ”Hon gav det bästa hon hade för honom, som skulle ge sitt liv för henne och oss alla” (Giertz). Vi behöver aldrig ångra om vi gör allt vad vi kan för att ge Jesus det finaste och bästa vi har av uppriktig kärlek till honom.

Förbön

Tack, himmelske far, för den här dagen. Tack för din nåd och din vägledning, den här dagen och alla dagar. Hjälp mig att i mitt liv vara ett troget vittne om vem du är för mig, och vad du kan bli för varje människa. Hjälp mig att ge det finaste och det bästa jag har, av uppriktigt kärlek till dig.

Den här kvällen och inför den här natten ber vi dig på nytt om din närvaro överallt i världen. Herre, du som vet att vi behöver dig, hjälp oss så att också vi själva förstår att vi behöver dig. Vi ber om din frid överallt där ofriden och ångesten har makten. Låt ditt ljus bryta fram och din frid

breda ut sig i våra hjärtan och i hela din skapelse. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre, *Amen*.

Herrens Bön

Vår Fader, du som är i himlen. Låt ditt namn bli helgat. Låt ditt rike komma. Låt din vilja ske, på jorden, såsom i himlen. Ge oss idag det bröd vi behöver, och förlåt oss våra skulder, liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss. Och utsätt oss inte för prövning, utan rädda oss ifrån det onda. Ditt är riket, din är makten och äran, i evighet, *Amen*.

Välsignelse

Må han som är fridens Gud helga er helt igenom, och må er ande, själ och kropp bevaras hela och oskadda, så att de är utan fläck när vår herre Jesus Kristus kommer. Nåd från vår herre Jesus Kristus åt er alla. (1 Thess 5:23, 28)

Bengt Holmberg

Fredagens morgon.

Psalm 739 - "Hosianna, Davids Son"

Bön

Gode Gud, du som inte är långt borta från någon ända av oss, förbarma dig över mig och kom mig nära på ett sådant sätt att jag förstår att du är här. Ge mig stillhet, så att jag kan höra de ord som du har tänkt för mig. I Jesu namn. *Amen*.

Bibelläsning – Johannesevangeliet 12:12-19

Nästa dag, när de många som hade kommit till högtiden fick höra att Jesus var på väg till Jerusalem, tog de palmkvistar och gick ut för att möta honom. Och de ropade: "Hosianna! Välsignad är han som kommer i Herrens namn, han som är Israels konung." Jesus fick tag i en åsna och satte sig på den, som det står skrivet: "Frukta inte, dotter Sion. Se, din konung kommer, sittande på en ungåsna." (Lärjungarna förstod först inte detta, men när Jesus hade förhärligats kom de ihåg att som det stod skrivet

om honom, så hade man gjort med honom.) Alla de som hade varit med honom när han kallade ut Lasaros ur graven och uppväckte honom från de döda vittnade om detta. När folk hörde att han hade gjort detta tecken drog de ut för att möta honom. Men fariseerna sade till varandra: ”Ni ser att ingenting hjälper. Alla människor springer efter honom.”

Betraktelse

Vår vandring genom Johannesevangeliet fortsätter, och i läsningen denna morgon har vi så kommit fram till Jesu sista besök i Jerusalem, det besök som samtliga fyra evangelister nämner. Denna välkända episod är den enda som uppmärksammas två gånger under det kyrkoår som bland annat Svenska Kyrkan följer: dels på Palmsöndagen (en vecka före påskdagen, då firas just den dag som texten beskriver), dels på Första söndagen i advent (då förberedelsetiden för Julen inleds, och ett nytt kyrkans år börjar).

Det är alltså nu exakt en vecka kvar till påskdagen och uppståndelsen, vilket innebär att det är fem dagar kvar till långfredagen. Jesus har alltså bara fem dagar kvar att leva, men vad gäller Johannes textmaterial har vi mer än en tredjedel kvar. Detta säger något om vad som är den kristna trons centrum och vad som är det viktigaste för oss att försöka fästa blicken på när det kommer till Jesu liv och gärning: Hans sista vecka i livet. Ingenting med Jesu liv och gärning är oviktigt, men Jesu sista vecka och det som då händer är särskilt viktigt.

Det står att Jesus *fick tag på en åsna* – de övriga evangelisterna beskriver detta betydligt utförligare (se Matt 21:1-11, Mark 11:1-11; Luk 19:28-40). Förväntningarna på honom som kommer är höga, och såväl folkets rop (Ps 118:25-26) som detta att Jesus rider in på en åsna (Sak 9:9) vittnar om detta. Många människor är på plats i Jerusalem inför den kommande högtiden, fler är på väg, och stämningen i staden är uppskruvad. Många har kommit till tro på Jesus under hans vandring, inte minst genom det som hade skett alldeles tidigare (alltså Lasarus återuppväckelse, Joh 11).

Också Jesu fiender är med, och dessa kommer under de kommande dagarna att få vad som ser ut som ett övertag. Men vi som vet om hur det slutar vet att det bara är vad det ser ut som. Jesus rider inte bara mot

sitt lidande och sin död – han rider också mot sin uppståndelse och sin seger. För dig och för mig.

Förbön

Tack, käre himmelske Fader, för den här nya dagen. Hjälp mig att ta emot den ur dina händer. Visa mig den här dagen vad du har tänkt för mig, men mer än det: visa mig mer av vem du är. Hjälp mig att se hur du är i det som ligger framför mig. Jag söker dig och vill finna dig och jag längtar efter din frälsning. Tack för att du söker mig och vill finna mig.

Vi ber idag om din närvaro och ditt ingripande i allt det som nu sker i världen. Herre, hjälp din kyrka och ditt folk att jubla och vara glada över dig, men att inte titta bort när vi ser nöden i världen. Låt din kyrka över hela jorden få vara mänsklighetens ljus, som lyser starkt i denna världens mörker. Välsigna och bevara oss, idag och alla dagar. I Jesu namn. *Amen.*

Herrens Bön

Vår Fader, du som är i himlen. Låt ditt namn bli helgat. Låt ditt rike komma. Låt din vilja ske, på jorden, såsom i himlen. Ge oss idag det bröd vi behöver, och förlåt oss våra skulder, liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss. Och utsätt oss inte för prövning, utan rädda oss ifrån det onda. Ditt är riket, din är makten och äran, i evighet, *Amen.*

Välsignelse

Må vår herre Jesus Kristus själv och Gud, vår fader, som älskar oss och i sin nåd har gett oss evig tröst och säkert hopp, uppmuntra och styrka er till allt gott i gärning och ord. (2 Thess 2:16-17)

Fredagens kväll.

Psalm 204 - ”Kornet har sin vila”

Bön

Käre far, jag ber dig om stillhet och ro. Tack att jag får vara i din närhet, att jag får vila i din famn. Tack också att du har något att säga mig just i den här stunden. Hjälp mig nu att lyssna till det. I Jesu namn. *Amen.*

Bibelläsning – Johannesevangeliet 12:20-43

Bland dem som kommit upp till högtiden för att tillbe Gud fanns några greker. De sökte upp Filippos, han som var från Betsaida i Galileen, och sade: ”Herre, vi vill gärna se Jesus.” Filippos gick och talade om det för Andreas, och Andreas och han gick och talade om det för Jesus. Och Jesus svarade dem: ”Stunden har kommit då Människosonen skall förhärligas. Sannerligen, jag säger er: om vetekornet inte faller i jorden och dör förblir det ett ensamt korn. Men om det dör ger det rik skörd. Den som älskar sitt liv förlorar det, men den som här i världen hatar sitt liv, han skall rädda det till ett evigt liv. Om någon vill tjäna mig skall han följa mig, och där jag är kommer också min tjänare att vara. Om någon tjänar mig skall Fadern ära honom.

Nu är min själ fylld av oro. Skall jag be: Fader, rädda mig undan denna stund? Nej, det är just för denna stund jag har kommit. Fader, förhärliga ditt namn.” Då hördes en röst från himlen: ”Jag har förhärligat det och skall förhärliga det på nytt.” Folket som stod där och hörde detta sade att det var åskan, men några sade att det var en ängel som hade talat till honom. Jesus sade: ”Det var inte för min skull som rösten hördes, utan för er skull. Nu faller domen över denna världen, nu skall denna världens härskare fördrivas. Och när jag blir upphöjd från jorden skall jag dra alla till mig.” Detta sade han för att ange på vilket sätt han skulle dö. Folket sade till honom: ”Vi har lärt oss i lagen att Messias stannar för alltid. Hur kan du då säga att Människosonen måste bli upphöjd? Vem är denne Människoson?” Jesus svarade: ”Ännu en kort tid är ljuset bland er. Vandra medan ni har ljuset, så att mörkret inte övervinner er. Den som vandrar i mörkret vet inte vart han går. Tro på ljuset medan ni har ljuset, så att ni blir ljusets söner.” När Jesus hade sagt detta lämnade han dem och var försvunnen.

Trots att han hade gjort så många tecken inför dem trodde de inte på honom, ty profeten Jesajas ord skulle uppfyllas: Herre, vem har trott på det vi fick höra, och för vem har Herrens makt uppenbarats? De kunde inte tro, ty Jesaja säger också: Han har förblindat deras ögon och förstockat deras hjärtan, så att de inte kan se med sina ögon och förstå med sitt hjärta och omvända sig och bli botade av mig. Detta sade Jesaja

därför att han såg hans härlighet, och det var om honom han talade. Ändå kom också många i rådet till tro på Jesus, men med tanke på fariseerna ville de inte erkänna det för att inte bli uteslutna ur synagogan. De älskade äran från människor högre än äran från Gud.

Betraktelse

Vår vandring genom Johannesevangeliet fortsätter, och denna kväll läser vi ett avsnitt som åtminstone i min Bibel heter *Jesus talar om sin död*. Även bland greker har ryktet om Jesus nu spritt sig, och några kommer till lärjungen Filippos med begäran om att få se denne som de har hört om. När Filippos och Andreas kommer med detta till Jesus, tycks det på något sätt få honom att börja tala om sin död.

Och Jesus gör detta med hjälp av en bild – bilden av kornet som faller i jorden och ”dör”, men att den ”döden” innebär nytt och större liv, Jesus säger: *om vetekornet inte faller i jorden och dör förblir det ett ensamt korn. Men om det dör ger det rik skörd*. Du som har följt dessa andakter en tid, minns kanske att många av de liknelser som Jesus använder när han undervisar om Guds rike är hämtade från jordbruket och naturen, helt enkelt eftersom detta var en bekant arena för så gott som alla människor som Jesus mötte. Dessa liknelser mötte vi ju på vår vandring genom Markusevangeliet – här hos Johannes är liknelserna få, men i dagens läsning ser vi alltså att detta tema med liknelser från natur och jordbruk finns också hos Johannes.

Detta är en enkel och bokstavligt talat jordnära bild av vad det är som kommer att ske några dagar senare: Jesu död blir inte bara slutet på hans vandring och tjänst bland människor, den blir också till den utgångspunkt och grogrund som gör att också du, jag och alla människor kan få det nya livet, om vi kommer till honom. Han var det ensamma kornet som ensam kunde göra detta, du och jag och alla människor är inbjudna till att få vara en del av skörden. Det är också, avslutningsvis, gott att tänka på vad Jesus säger strax efter att han gett oss denna bild, han säger: *Nu är min själ fylld av oro. Skall jag be: Fader, rädda mig undan denna stund? Nej, det är just för denna stund jag har kommit*. Det var precis därför Jesus kom, för att erbjuda dig och mig sin frälsning.

Förbön

Tack, Gud, för den här dagen. Tack att du har följt mig och lett mig, att du har sett mig hela dagen och också ser mig helt igenom, precis just nu. Tack att du vet allt om mig, och ser min tro och min längtan och vet vad den behöver för att växa. Jag ber dig, ge mig vad jag behöver för det, och hjälp mig att lägga bort det i mitt liv som ligger emellan dig och mig.

Denna kväll ber vi dig, Gud, vaka över dem som vakar eller gråter den här natten, och låt dina änglar hålla vakt över dem som sover. Kom med helande till de sjuka, med tröst till de lidande, med vila till de trötta. Låt vår sista tanke innan vi somnar få vara på dig och din kärlek, och låt vår första tanke när vi vaknar imorgon vara detsamma. Allt vi har, och allt vi bär, överlämnar vi i dina goda och starka armar. I Jesu namn. *Amen.*

Herrens Bön

Vår Fader, du som är i himlen. Låt ditt namn bli helgat. Låt ditt rike komma. Låt din vilja ske, på jorden, såsom i himlen. Ge oss idag det bröd vi behöver, och förlåt oss våra skulder, liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss. Och utsätt oss inte för prövning, utan rädda oss ifrån det onda. Ditt är riket, din är makten och äran, i evighet, *Amen.*

Välsignelse

Nåd, barmhärtighet och frid från Gud Fadern och Kristus Jesus, vår herre. (2 Tim 1:2)

Lördagens morgon.

Psalm 59:5 - ”Tro är visshet om Guds löfte”

Bön

Käre himmelske Fader, det är gott att få lita på att du hör oss när vi kommer till dig i bön. Nu ber jag om den stillhet som är av dig, så att jag förstår att du också är här just nu. I Jesu namn. *Amen.*

Bibelläsning – Johannesevangeliet 12:44-50

Jesus ropade: ”Den som tror på mig, han tror inte på mig utan på honom

som har sänt mig, och den som ser mig, han ser honom som har sänt mig. Jag är ljuset som har kommit hit i världen för att ingen som tror på mig skall bli kvar i mörkret. Om någon hör mina ord men inte tar vara på dem, så dömer inte jag honom, ty jag har inte kommit för att döma världen utan för att rädda världen. Den som avvisar mig och inte tar emot mina ord, han har mött sin domare: det ord jag har talat skall döma honom på den sista dagen. Ty jag har inte talat av mig själv, utan Fadern som har sänt mig har befallt mig vad jag skall säga och vad jag skall tala. Och jag vet att hans befallning ger evigt liv. När jag talar talar jag så som Fadern har lärt mig.”

Betraktelse

Vår vandring genom Johannes evangelium fortsätter, och denna morgon läser vi en text som i åtminstone min bibel fått överskriften *Tro och otro*. Och dessa versar talar också om just detta, eller kanske snarare: om konsekvenserna av att tro och att inte tro. Här finns å ena sidan härliga löften till den som tror, såsom att Jesus är *ljuset som har kommit hit i världen för att ingen som tror på mig skall bli kvar i mörkret* och att han har kommit *för att rädda världen*. Men här finns å andra sidan utmanande och varnande ord kring att inte tro, såsom att den som gör så *har mött sin domare*.

Bland allt det som Jesus säger, så finns det en hel del som är utmanande för oss att läsa. Både i termer av hur viktigt det är att tro, men det kan också handla om mycket annat. Dessa svåra och utmanande ord från Jesus är lätta att försöka hoppa över eller förklara bort och så sker också ibland, tyvärr. Men dessa avsnitt är viktiga och behöver tas på allvar, och i mötet med dem kan det vara till hjälp att ha följande tre tankar i minnet.

1. De svåra orden från Jesus finns där för att kristen tro inte är en hobby. Kristen tro är något som handlar om hela livet, både detta och det kommande. Den tron tar sin utgångspunkt i att Gud bjuder in alla människor till trons levande och personliga relation med honom, och i att det som Jesus gjorde på korset är något som varje människa får del av, som kommer till honom. Det är och ska vara något som förvandlar livet, *hela* livet.

2. De svåra sakerna som Jesus säger står där också för att Jesus älskar oss. Han vill att vi ska förstå och ha full kunskap, även om kunskapen är

utmanande. Att vara eller bli kristen innebär inte att livet blir problemfritt eller bekymmerslöst, men det innebär att leva i relation med honom som bär allting, alltid. Förlöjliganden och förföljelse får inte så få kristna stå ut med, tvivel och prövningar är en del av allas liv och tro. Jesus vill rusta oss för att möta tillvaron, för att han älskar oss.

3. De svåra sakerna som Jesus säger står där till sist också för att vi ska be om den helige Andes vägledning i vår bibelläsning. I vårt dagliga umgänge med Gud, i bönen, i bibelläsningen, i gudstjänsten och vid nattvardsbordet, är vi inte utlämnade åt vare sig enbart våra egna förmågor att få ihop de svåra texterna eller åt enbart vår egen möjlighet att komma till ro och rikta uppmärksamheten mot vår himmelske far. Gud är redan där genom sin helige Ande för att hjälpa oss med båda saker: både till att bli stilla och till att vägleda oss i läsningen sedan vi blivit det. När Jesus talar om den helige Ande talar han om denne både som en *hjälpare* och som den som *skall lära er allt och påminna er om allt* som Jesus har sagt och undervisat (Joh 14:26).

Det orden gäller, också den här dagen.

Förbön

Tack, gode Fader, för den här nya dagen. Tack att du är levande och närvarande, tack att du verkar genom din helige Ande. Var hos mig just nu och varje gång jag söker dig. Hjälp mig att inte hoppa över eller strunta i de svåra passagerna i ditt ord, utan var hos mig på ett särskilt sätt när jag läser dem. Tack för din kärlek, din vägledning och din frid.

Käre Far, vi ber dig den här dagen för alla dem som längtar efter frid. Tack att du ger den frid som ingen annan och inget annat kan. Låt mig idag få vara ett vittne om den friden, den här dagen, i den här världen. Låt mig få bära din frid in i ofridens alla sammanhang. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre.

Herrens Bön

Vår Fader, du som är i himlen. Låt ditt namn bli helgat. Låt ditt rike komma. Låt din vilja ske, på jorden, såsom i himlen. Ge oss idag det bröd vi behöver, och förlåt oss våra skulder, liksom vi har förlåtit dem

som står i skuld till oss. Och utsätt oss inte för prövning, utan rädda oss ifrån det onda. Ditt är riket, din är makten och äran, i evighet, *Amen*.

Välsignelse

Nåd och frid åt er i rikaste mått. (1 Pet 1:2b)

Lördagens kväll.

Psalm 713 - ”Stor är din trofasthet”

Bön

Låt oss be med psalmens ord: ”Jag lyfter ögat mot himmelen, och knäpper hop mina händer. Du käre Gud, som är barnens vän, till dig min tanke jag vänder.” *Amen*. (Sv. Ps. 210:1)

Bibelläsning – Johannesevangeliet 13:1-17

Det var strax före påskhögtiden och Jesus visste att hans stund hade kommit, då han skulle lämna världen och gå till Fadern. Han hade älskat sina egna som levde här i världen, och han älskade dem intill slutet.

De hade samlats till måltid, och djävulen hade redan ingett Judas, Simon Iskariots son, att förråda Jesus. Jesus visste att Fadern hade lagt allt i hans händer och att han hade utgått från Gud och nu återvände till Gud. Han steg upp från bordet, tog av sig manteln och band en handduk om livet. Sedan hällde han vatten i tvättfatet och började tvätta lärjungarnas fötter och torka dem med handduken som han hade bundit om sig. När han kom till Simon Petrus sade denne till honom: ”Herre, skall du tvätta mina fötter!” Jesus svarade: ”Vad jag gör förstår du inte nu, men senare skall du fatta det.” Petrus sade: ”Aldrig någonsin får du tvätta mina fötter!” Jesus sade till honom: ”Om jag inte tvättar dig har du ingen gemenskap med mig.” Då sade Simon Petrus: ”Herre, tvätta inte bara mina fötter utan också händerna och huvudet.” Men Jesus sade till honom: ”Den som har badat behöver bara få fötterna tvättade, i övrigt är han ren. Och ni är rena, dock inte alla.” Han visste nämligen vem som skulle förråda honom, och därför sade han att de inte alla var rena.

När han hade tvättat deras fötter och tagit på sig manteln och lagt sig till bords igen sade han till dem: ”Förstår ni vad det är jag har gjort med er? Ni kallar mig mästare och herre, och det med rätta, för det är jag. Om nu jag, som är er herre och mästare, har tvättat era fötter, är också ni skyldiga att tvätta varandras fötter. Jag har gett er ett exempel, för att ni skall göra som jag har gjort med er. Sannerligen, jag säger er: en tjänare är inte förmer än sin herre, och en budbärare inte förmer än den som har sänt honom. Vet ni detta är ni saliga om ni också handlar så.

Betraktelse

På vår vandring genom Johannesevangeliet har vi denna kväll kommit fram till skärtorsdagens händelser (det äldre svenska ordet *skär* betyder *ren*, och skärtorsdagen har fått sitt namn av att Jesus denna dag tvättade lärjungarnas fötter *rena*). Johannes berättar att Jesus *visste att hans stund hade kommit, då han skulle lämna världen och gå till Fadern*, och passar också på att påminna oss om det bittra faktumet att det är en av de tolv, Judas Iskariot, som ska komma att förråda Jesus senare på kvällen. Stämningen skruvas successivt upp.

Men Jesus tar sig ändå tillfälle att såhär den sista kvällen tillsammans med sina lärjungar visa dem något viktigt som han vill ska karakterisera deras gemenskap sedan han lämnat dem och *gått till Fadern*. Det är den gemenskap som fortfarande finns och som kallas *kyrkan*.

Jesus tvättar alltså sina lärjungars fötter, han gör det med dem som annars var slavgöra, och efter den praktiska demonstrationen kommer förklaringen och uppmaningen till lärjungarna att i den tid som ska komma göra på samma sätt. Jesus säger: *Förstår ni vad det är jag har gjort med er? Ni kallar mig mästare och herre, och det med rätta, för det är jag. Om nu jag, som är er herre och mästare, har tvättat era fötter, är också ni skyldiga att tvätta varandras fötter. Jag har gett er ett exempel, för att ni skall göra som jag har gjort med er. Sannerligen, jag säger er: en tjänare är inte förmer än sin herre, och en budbärare inte förmer än den som har sänt honom. Vet ni detta är ni saliga om ni också handlar så.*

Vi kan i det här sammanhanget dra oss till minnes ett annat Jesus-ord, det att Jesus säger: *Ni vet att de som räknas som härskare är herrar över sina folk och att furstarna har makten över folken. Men så är det inte hos er. Den som*

vill vara stor bland er skall vara de andras tjänare, och den som vill vara den förste bland er skall vara allas slav. Människosonen har inte kommit för att bli tjänad utan för att tjäna och ge sitt liv till lösen för många (Mark 10:42-45).

Dessa båda ord handlar om samma sak, om att tjänande är det som karakterisera Guds folk. Men i avsnittet vi läser denna kväll är Jesus än mer tydlig och pedagogisk är i avsnittet från Markus. I texten vi läser denna kväll blir den pedagogiska modellen ett slags tre-steps-raket: Jesus visar, sedan förklarar han, och sedan uppmanar han sin lärjungar att göra på samma sätt. Poängen är alltså att också vi som idag försöker leva som Jesu lärjungar ska göra det som han har visat oss och som han själv har gjort. Det är en mycket bra arbetsinstruktion för en lärjunge, idag och alla dagar.

Förbön

Tack, käre himmeske Far, för den här dagen och för alla dagar vi får av dig. Hjälp mig att leva i din närhet. Hjälp mig att se vad du visar mig, att förstå vad du förklarar för mig, och att göra det som du befäller mig. Hjälp mig att leva ett liv där jag tjänar människor, och djupast sett tjänar dig.

Den här kvällen ber jag dig: Vaka över mig, käre Fader, när jag sover. Tack för att all min tid, dag och natt, är i dina händer. Jag lämnar min kropp, själ och ande i tryggheten hos dig. Tack för hoppet om en ny söndag. Tack för hoppet om uppståndelsen. Kom med ditt förbarmande över hela din värld och över alla dina barn. Var hos dom, käre Herre, som ropar, dem som sargar sig själv, kom till de förtvivlade och uppgivna. Möt oss, käre Herre, du som vet vad och är den som vi behöver. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre. *Amen.*

Herrens Bön

Vår Fader, du som är i himlen. Låt ditt namn bli helgat. Låt ditt rike komma. Låt din vilja ske, på jorden, såsom i himlen. Ge oss idag det bröd vi behöver, och förlåt oss våra skulder, liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss. Och utsätt oss inte för prövning, utan rädda oss ifrån det onda. Ditt är riket, din är makten och äran, i evighet, *Amen.*

Välsignelse

Barmhärtighet, frid och kärlek åt er i allt rikare mått. (Jud v. 2)

Söndagens morgon.

Psalm 228 - ”I tro under himmelens skyar”

Bön

Käre Herre, också den här morgonen vill jag tala med dig. Hjälp mig att också lyssna till det som du vill säga, och plocka bort allt det där som just nu ligger mellan dig och mig. Gör mig stilla inför din närvaro. I Jesu namn. *Amen.*

Bibelläsning – Lukasevangeliet 16:1-13

Jesus sade till sina lärjungar: ”Det var en rik man som hade en förvaltare, och denne beskylldes för att förskingra hans förmögenhet. Mannen kallade till sig honom och sade: ’Vad är det jag hör om dig? Lämna in dina räkenskaper, du kan inte vara kvar som förvaltare.’ Förvaltaren tänkte: ’Vad skall jag göra nu när min herre avskedar mig? Gräva orkar jag inte, och tigga skäms jag för. Jo, jag vet vad jag skall göra så att folk tar emot mig i sina hus när jag mister min tjänst.’ Han skickade efter dem som var skuldsatta hos hans herre, en i sänder, och frågade den förste hur mycket han var skyldig. ’Hundra krus olja’, svarade mannen. Då sade han: ’Här är ditt skuldebrev, sätt dig genast ner och skriv femtio.’ Sedan frågade han näste man: ’Och du, hur mycket är du skyldig?’ — ’Hundra tunnor vete.’ Då sade han: ’Här är ditt skuldebrev. Skriv åttio.’” Och Herren berömde den ohederlige förvaltaren för att han hade handlat klokt. ”Denna världens människor betar sig klokare mot sina egna än ljusets människor gör. Ja, jag säger er: använd den ohederliga mammon till att skaffa er vänner som tar emot er i evighetens hyddor när mammon lämnar er i sticket. Den som är trogen i smått är trogen också i stort, och den som är ohederlig i smått är ohederlig också i stort. Om ni inte har varit trogna i fråga om den ohederliga mammon, vem vill då anförtro er det som har verkligt värde? Och om ni inte har varit trogna i fråga om andras egendom, vem vill då ge er det som skall tillhöra er? Ingen tjänare kan tjäna två herrar. Antingen kommer han att hata den ene och älska den andre eller att hålla fast vid den ene och inte bry sig om den andre. Ni kan inte tjäna både Gud och mammon.”

Betraktelse

Idag är det söndag, och vi gör därför i vanlig ordning en paus från vår vandring genom Johannes evangelium, för att istället rikta vår uppmärksamhet mot texter och tankar som särskilt hör just till den här söndagen. I det kyrkoår som bland annat Svenska Kyrkan följer, kallas den här dagen för *Nionde söndagen efter Trefaldighet*, och temat är *Goda förvaltare*.

Denna söndag handlar om att vi människor är förvaltare av sådant som kommer från Gud, han som är alltings skapare och Herre. Den underliggande uppmaningen till oss är att sträva efter att vara just det som är den här söndagens tema, *goda förvaltare*, men evangelietexten vi läser, hämtad från Lukasevangeliet, handlar istället om en ohederlig sådan.

Den här texten är inte särskilt lätt att förstå, bland annat på grund av att så mycket är oklart i texten. Varför skriver förvaltaren exempelvis ner skulderna? För att vara snäll eller för att få hållhakar på gäldenärerna som han kan utnyttja när han nu själv snart står utan försörjning? Vem är *Herren* som berömmar förvaltaren? Är det förvaltarens herre, eller är det den som berättar liknelsen, Herren med stort H det vill säga Jesus?

För egen del är jag benägen att tro på det senare alternativet i bägge fallen: Förvaltaren låter inte skriva ner skuldebrev för att vara snäll, han gör gäldenärerna tjänster för att senare kunna kräva in gentjänster. Och jag är benägen att tro att herren som berömmar tjänaren är Herren med stort H, alltså Jesus.

Men varför skulle Jesus berömma den som först varit ohederlig och sedan, när han blir upptäckt, som en sista utväg vara ännu mer ohederlig i syfte att skaffa sig framtida fördelar? Jo, Jesus kan ju fortfarande berömma den ohederlige förvaltaren för att han handlat så listigt, så smart, så klokt, för denna lyckades ju till synes tänka ut något riktigt smart när han nu stod inför sitt avsked. Kanske kan han använda det han gjort till att vinna en massa fördelar hos dem han hjälpt.

Men det är inte samma sak att handla *listigt* eller *klokt* eller *smart* som att handla *rätt*. Jesus berömmar ju inte den ohederlige förvaltaren för att han gjort det som är *rätt*, utan för att han handlat *klokt*. Skillnaden mellan dessa saker behöver vi vara på det klara med när det kommer till detta

med kristet förvalterskap: Vi kan göra mycket som för stunden eller i den här världen är listigt och smart och till och med klokt. Men det betyder inte att det är rätt. Och det är det som är *rätt* som är det intressanta när det kommer till honom som är vår Herre. Låt oss sträva efter att vara goda förvaltare, som mer än att längsta efter det som är klokt eller smart, längtar efter det som är *rätt*.

Förbön

Tack, Gud, för den här nya dagen, och för varje dag som du ger. Den här dagen ber jag dig, käre Herre: Hjälp mig att vara en god förvaltare som sköter om allt det som du har anförtrott mig. Hjälp mig att urskilja din vilja och ledning, så att jag ser vad som är rätt inför dig, och gör det.

Idag ber vi särskilt med alla dem som inte har någon gudstjänst att gå till. Herre, möt oss där vi är, tala till oss också idag, låt oss få känna gemenskap med dig, du som i dig själv är gemenskap. Hjälp oss att i denna tid på ett fördjupat sätt söka dig i bönen, för vår skull, för världens skull, och för ditt rikets skull. Herre, välsigna och bevara oss i ditt namn och i din närhet, också i denna tid. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre, *Amen*.

Herrens Bön

Vår Fader, du som är i himlen. Låt ditt namn bli helgat. Låt ditt rike komma. Låt din vilja ske, på jorden, såsom i himlen. Ge oss idag det bröd vi behöver, och förlåt oss våra skulder, liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss. Och utsätt oss inte för prövning, utan rädda oss ifrån det onda. Ditt är riket, din är makten och äran, i evighet, *Amen*.

Välsignelse

Herren välsignar dig och beskyddar dig. Herren låter sitt ansikte lysa mot dig och visar dig nåd. Herren vänder sitt ansikte till dig och ger dig sin fred. (4 Mos 6:24-26)

Söndagens kväll.

Psalm 352 - ”En vanlig dag när inget särskilt händer”

Bön

Himmelske far, tack för att du, som håller himmel och jord i din hand, är nära alla dem som ropar till dig. Hör, käre far, mitt rop, kom mig nära, och tala de ord som du tänkt för mig. I Jesu namn. *Amen.*

Bibelläsning – Lukasevangeliet 16:1-13

Jesus sade också till sina lärjungar: ”Det var en rik man som hade en förvaltare, och denne beskylldes för att förskingra hans förmögenhet. Mannen kallade till sig honom och sade: ’Vad är det jag hör om dig? Lämna in dina räkenskaper, du kan inte vara kvar som förvaltare.’ Förvaltaren tänkte: ’Vad skall jag göra nu när min herre avskedar mig? Gräva orkar jag inte, och tigga skäms jag för. Jo, jag vet vad jag skall göra så att folk tar emot mig i sina hus när jag mister min tjänst.’ Han skickade efter dem som var skuldsatta hos hans herre, en i sänder, och frågade den förste hur mycket han var skyldig. ’Hundra krus olja’, svarade mannen. Då sade han: ’Här är ditt skuldebrev, sätt dig genast ner och skriv femtio.’ Sedan frågade han näste man: ’Och du, hur mycket är du skyldig?’ — ’Hundra tunnor vete.’ Då sade han: ’Här är ditt skuldebrev. Skriv åttio.’” Och Herren berömde den ohederlige förvaltaren för att han hade handlat klokt. ”Denna världens människor betar sig klokare mot sina egna än ljusets människor gör. Ja, jag säger er: använd den ohederliga mammon till att skaffa er vänner som tar emot er i evighetens hyddor när mammon lämnar er i sticket. Den som är trogen i smått är trogen också i stort, och den som är ohederlig i smått är ohederlig också i stort. Om ni inte har varit trogna i fråga om den ohederliga mammon, vem vill då anförtro er det som har verkligt värde? Och om ni inte har varit trogna i fråga om andras egendom, vem vill då ge er det som skall tillhöra er? Ingen tjänare kan tjäna två herrar. Antingen kommer han att hata den ene och älska den andre eller att hålla fast vid den ene och inte bry sig om den andre. Ni kan inte tjäna både Gud och mammon.”

Betraktelse

Vi stannar denna söndagskväll kvar i den text och i det tema som vi mötte i andakten i morse. I det särskilda kyrkoår som bland annat Svenska Kyrkan följer heter den här söndagen *Nionde söndagen efter Trefaldighet*, och temat är *Goda förvaltare*. Vi konstaterade redan i andakten i morse att den här texten inte är den enklaste att bena ut och förstå – men vi fick med oss en viktig påminnelse: att det är skillnad på att handla klokt/smart/listigt och att handla *rätt*, och det är det senare som ska känneteckna kristnas arbete som *goda förvaltare*.

Det finns emellertid fler lärdomar från den här texten att ta med sig i uppdraget att vara en god förvaltare. Tre goda påminnelser får vi av Jesus genom det han säger idag:

- Det första handlar om att smått och stort hör ihop. Jesus säger: *Den som är trogen i smått är trogen också i stort, och den som är ohederlig i smått är ohederlig också i stort*. Gott förvalterskap handlar inte bara om att göra det rätta i de största och viktigaste sammanhangen, det handlar om att göra det i alla sammanhang, också de små.

- Det andra handlar om att det goda förvalterskapet bara kan ske inför en herre. Jesus säger: *Ingen tjänare kan tjäna två herrar. Antingen kommer han att hata den ene och älska den andre eller att hålla fast vid den ene och inte bry sig om den andre. Ni kan inte tjäna både Gud och mammon*. Gott förvalterskap har alltid blicken fäst på Gud, och bara på honom.

- Det tredje handlar om att Gud är mer än en Herre inför vilken vi är förvaltare. Han är också vår far, och vi är hans barn, och han har omsorg om oss. I texten får den ohederligare förvaltaren beröm för att han gör (i och för sig ohederliga) förberedelser inför den dag *när mammon lämnar er i sticket*. Vi kan lägga märke till att det inte står *om* mammon lämnar någon i sticket, utan *när* mammon gör det. Det gör däremot inte Gud, aldrig någonsin, och det är den mest grundläggande skillnaden mellan dessa båda Herrar. Men vi är kallade att vara goda förvaltare och mer än så åt den gode Herren, varje dag i våra liv. Också den här dagen.

Förbön

Tack, käre Fader, för också den här dagen. Tack för att du är en god Herre. Tack att jag får kalla dig far och för att jag får vara ditt barn. Hjälp mig att helhjärtat tjäna dig, att vara hederlig och att göra det som är rätt inför dig, i stort såväl som i smått.

Denna kväll ber vi för hela din värld: Herre, förbarma dig, var med din mänsklighet i den kamp vi nu står i. Kom till de sjuka med helande, kom till de vårdande med vishet och kraft till fördjupad omsorg. Kom till ledande med vishet, kom till de oroliga och rädda med din frid. Och kom till din kyrka och hjälp henne att vara ett vittne om dig också i denna tid. Genom Jesus Kristus, din Son och vår Herre, *Amen*.

Herrens Bön

Vår Fader, du som är i himlen. Låt ditt namn bli helgat. Låt ditt rike komma. Låt din vilja ske, på jorden, såsom i himlen. Ge oss idag det bröd vi behöver, och förlåt oss våra skulder, liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss. Och utsätt oss inte för prövning, utan rädda oss ifrån det onda. Ditt är riket, din är makten och äran, i evighet, *Amen*.

Välsignelse

Må hoppets Gud fylla er tro med all glädje och frid och ge er ett allt rikare hopp genom den heliga andens kraft. (Rom 15:13)

Med önskan och förhoppning om Guds frid och välsignelse över dig i ditt andaktsliv.

Fredrik Borglin, 2020. Allt material får kopieras och användas helt fritt.

Bibelutdragen hämtade ur Bibel 2000, <http://www.bibeln.se>